

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 164/09-43

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. septembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti P. K., N., zastúpeného advokátom JUDr. R. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. P 18/1988 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo P. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. P 18/1988 **p o r u š e n é b o l o .**

2. P. K. **p r i z n á v a** primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bardejov **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. P. K. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 438,57 € (slovom štyristotridsaťosem eur a päťdesiatšesť centov), ktorú je Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky povinná vyplatiť na účet jeho ustanoveného právneho zástupcu JUDr. R. S., B., č... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bardejov je povinný uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 438,57 € (slovom štyristotridsaťosem eur a päťdesiatšesť centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 7000060515/8180 vedený v Štátnej pokladnici do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 164/09-21 z 29. apríla 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť P. K., N. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. P 18/1988.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. P 18/1988 (pod touto spisovou značkou bol vedený pôvodný spis o úprave rodičovských práv k vtedy ešte maloletému sťažovateľovi, pozn.) sa návrhom podaným okresnému súdu 1. decembra 2000 zákonná zástupkyňa vtedy ešte maloletého sťažovateľa domáhala proti odporcovi zvýšenia výživného na maloletého sťažovateľa. Medzičasom z dôvodu dovŕšenia plnoletosti vstúpil do konania namiesto zákonnej zástupkyne sťažovateľa sám sťažovateľ. Podľa sťažovateľa aj napriek tomu, že predseda okresného súdu v odpovedi na sťažnosť na prietahy v konaní,

konštatoval v postupe okresného súdu priet'ahy, okresný súd naďalej koná so zbytočnými a neodôvodnenými priet'ahmi, čím sa predlžuje stav jeho právnej neistoty a odd'ahuje sa právoplatné skončenie konania.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol, že „(...) si nie je vedomý žiadnej závažnej skutočnosti v jeho správaní v napadnutom konaní, ktorá by mala byť zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo P. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR bolo postupom Okresného súdu Bardejov v konaní č. OP 18/1988 porušené.

2. P. K. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000,- Eur (slovom: Tritisíc Eur), ktoré je Okresný súd Bardejov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bardejov je povinný uhradiť P. K. trovy konania vo výške 438,57 Eur, na účet jeho právneho zástupcu JUDr. R. S.(...), do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr. 593/09 z 21. júla 2009 a ustanovený právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom zo 4. augusta 2009.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„(...) súhlasím, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že v konaní Okresného súdu Bardejov sp. zn. P 18/1988 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa P. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v uvedenom období. Zároveň navrhujem nepriznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie predovšetkým z dôvodu, že konanie je už

právoplatne skončené a tiež vzhľadom na výsledok konania o návrhu sťažovateľa na zvýšenie výživného, keď sťažovateľov návrh sa ukázal ako nedôvodný. Tu sa žiada dodať, že sťažovateľ svoje právo domáhať sa ochrany pred Ústavným súdom Slovenskej republiky nevyužil v čase, keď došlo k prietahom v konaní, ale až po ich evidentnom odstránení, čo nesporne má význam pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení z pohľadu pocitu ujmy ako následku prechodnej nečinnosti súdu. Sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou žiada prikázať Okresnému súdu Bardejov vo veci konať bez prietahov navrhujem zamietnuť, lebo konanie, ako bolo uvedené vyššie, bolo dňa 20. 3. 2009 právoplatne skončené. Navrhujem zároveň, aby potom, vzhľadom na navrhovaný výsledok konania pred ústavným súdom, súd nepriznal účastníkom náhradu trov konania, pričom odporca sa tejto náhrady zrieka.

Zároveň dodávam, že súhlasím s tým, aby podľa § 30 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.“

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Samotná skutočnosť, že došlo k rozhodnutiu súdu po sťažnosti, ktorú adresoval sťažovateľ súdu dňa 22. 2. 2008, svedčí o tom, že bezdôvodné prietahy v konaní boli. Túto skutočnosť nepopiera ani okresný súd vo svojom vyjadrení.

Samotný fakt, že výživné bolo určené sumou 1 000,- Sk nehovorí o tom, že návrh bol bezdôvodný, ale z dôvodov rozhodnutia Krajského súdu je zrejmé, že bolo prihliadané predovšetkým na ten fakt, že navrhovateľ v súčasnosti ako študent poberá sociálne štípéndium vo výške 5 500,-- Sk, teda ak by navrhovateľ nepoberal sociálne štípéndium, došlo by k úprave vyživovacej povinnosti.

Záverom teda je sťažnosť sťažovateľa P. K. v celom rozsahu dôvodná aj v časti týkajúcej sa primeraného finančného zadosťučinenia.

Zároveň súhlasíme, aby podľa § 30 ods. 2 zákona NR SR č. 38/93 Z. z., Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa

s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. P 18/1988:

- 12. december 2000 – okresnému súdu bola od Okresného úradu B. doručená zápisnica o spísanom podaní matky sťažovateľa, ktorým sa domáhala zvýšenia výživného na maloletého sťažovateľa; okresný súd súčasne uznesením ustanovil maloletému sťažovateľovi kolízneho opatrovníka – Okresný úrad B. (ďalej len „kolízny opatrovník“) a nariadil pojednávanie na 21. december 2000; okresný súd vyzval príslušný daňový úrad, aby oznámil, aký bol príjem otca sťažovateľa (ďalej len „odporca“) z jeho podnikateľskej činnosti za rozhodné obdobie, a súčasne odporcovi uznesením uložil, aby na pojednávaní predložil doklady o svojich príjmoch; okresný súd vyzval zamestnávateľa matky sťažovateľa, aby predložil doklad o jej príjme,

- 21. december 2000 – odporca ospravedlnil; svoju neúčast' na pojednávaní a pojednávanie bolo pre neúčast' odporcu a kolízneho opatrovníka odročené na neurčito,

- 27. december 2000 – daňový úrad zaslal požadovanú správu,

- 7. jún 2001 – okresný súd vyzval zamestnávateľa matky sťažovateľa, aby predložil opis jej mzdového listu za obdobie od poslednej správy o jej príjme, ktorá bola predložená na pojednávaní 21. decembra 2000, odporcu vyzval, aby predložil doklad o príjme za obdobie od posledného pojednávania, a súčasne nariadil pojednávanie na 18. jún 2001

(zásielka adresovaná odporcovi nebola prevzatá v odbernej lehote a bola okresnému súdu vrátená 3. júla 2000),

- 18. jún 2001 – pojednávanie bolo z dôvodu neprítomnosti kolízneho opatrovníka (v spise nie je vykázané doručovanie predvolania, pozn.) a odporcu (zásielku si neprevzal) odročené na neurčito (boli predložené doklady o príjme matky sťažovateľa),

- 22. august 2001 – okresný súd nariadil pojednávanie na 10. september 2001 a účastníkov konania vyzval, aby predložili doklady o ich príjmoch za obdobie od posledného pojednávania,

- 10. september 2001 – okresný súd po vypočutí účastníkov konania vyhlásil vo veci rozsudok, ktorým zmenil skorší rozsudok o určení výživného na maloletého sťažovateľa tak, že zvýšil výživné z 1 000 Sk na 1 800 Sk mesačne do budúca a dlžnú sumu (od podania návrhu do rozhodnutia) uložil odporcovi splácať v splátkach po 200 Sk mesačne,

- 12. november 2001 – odporca sa proti rozsudku odvolal,

- 27. november 2001 – okresný súd vyzval matku sťažovateľa, aby sa vyjadrila k odvolaniu odporcu,

- 6. december 2001 – matka sťažovateľa sa vyjadrila k odvolaniu odporcu,

- 16. január 2002 – spis bol predložený na odvolacie konanie Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“),

- 28. jún 2002 – krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 30/02 zrušil rozsudok okresného súdu z dôvodu procesných pochybení (napr. nerozhodnutie o čiastočnom späťvzatí návrhu matkou sťažovateľa, nezisťovanie príjmu odporcu) a vec mu vrátil na ďalšie konanie,

- 12. august 2002 – spis bol vrátený okresnému súdu,

- 21. máj 2003 – okresný súd nariadil pojednávanie na 30. máj 2003,

- 29. máj 2003 – manželka odporcu ospravedlnila neúčast' odporcu na pojednávaní z dôvodu jeho pobytu mimo územia Slovenskej republiky,

- 30. máj 2003 – pojednávanie bolo z dôvodu neprítomnosti kolízneho opatrovníka a odporcu odročené na neurčito s tým, že matka sťažovateľa uviedla, že odporca prispieva na výživu pre maloletého sťažovateľa sumou 1 800 Sk, tak ako to bolo určené zrušeným rozsudkom okresného súdu,

- 11. august 2003 – okresný súd nariadil pojednávanie na 22. august 2003 a vyžiadal doklady o aktuálnych príjmoch účastníkov,

- 22. august 2003 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na neurčito z dôvodu predloženia dokladov o príjme manželky odporcu a o jeho zdravotnom stave a tiež z dôvodu dožiadania príslušného daňového úradu, aby vykonal kontrolu u odporcu,

- 22. august 2003 – odporca predložil doklady o zamestnávateľovi svojej manželky a jej zdravotnom stave s tým, že doklady o svojom zdravotnom stave predloží dodatočne,

- 24. september 2003 – daňový úrad zaslal správu o príjmoch odporcu,

- 10. október 2003 – okresný súd žiadal daňový úrad o vykonanie daňovej kontroly u odporcu,

- 15. december 2003 – daňový úrad oznámil, že nezistil žiadne nezrovnalosti v účtoch odporcu,

- 16. december 2003 – matka sťažovateľa predložila doklady o výdavkoch na maloletého sťažovateľa a o svojom zdravotnom stave,

- 16. január 2006 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril, či sa pripája k návrhu svojej matky na zvýšenie výživného od 1. septembra 2000 na sumu 2 500 Sk mesačne (krajský súd upozornil okresný súd, že matka sťažovateľa zobrala sčasti svoj návrh späť s tým, že na pojednávaní žiadala zvýšiť výživné už iba na sumu 1 800 Sk mesačne, a prikázal okresnému súdu v prevyšujúcej časti konanie zastaviť, pozn.),

- 23. január 2006 – sťažovateľ sa pripojil k návrhu svojej matky,

- 8. január 2007 – okresný súd nariadil pojednávanie na 20. marec 2007 a účastníkov konania vyzval na zdokladovanie ich príjmov,

- 14. marec 2007 – odporca zaslal požadované doklady a súčasne oznámil, že od vydania zrušeného rozsudku okresného súdu do 26. februára 2007 dobrovoľne platil výživné v sume 1 800 Sk mesačne, tak ako mu to bolo uložené zrušeným rozsudkom okresného súdu,

- 16. marec 2007 – sťažovateľ predložil doklady o svojom štúdiu,

- 19. marec 2007 – sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní a na svoje zastupovanie splnomocnil svoju matku,

- 20. marec 2007 – po vypočutí účastníkov a potom, ako matka sťažovateľa oznámila, že trvá na návrhu na zvýšenie výživného na sumu 1 800 Sk mesačne za čas od

1. januára 2001, a tiež potom, ako odporca oznámil, že v uvedenej výške výživné aj platí, bolo pojednávanie odročené na 11. máj 2007 z dôvodu vypočutia sťažovateľa,

- 30. apríl 2007 – odporca žiadal odročiť pojednávanie nariadené na 11. máj 2007 na obdobie po 30. júni 2007 z dôvodu jeho pobytu mimo územia Slovenskej republiky,

- 11. máj 2007 – pojednávanie bolo po vypočutí sťažovateľa v neprítomnosti odporcu odročené na 4. júl 2007 z dôvodu zistenia príjmov odporcu,

- 28. jún 2007 – okresný súd vyzval odporcu, aby na pojednávaní predložil doklady o svojich príjmoch v rozhodnom období (za obdobie od posledného pojednávania),

- 4. júl 2007 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na neurčito z dôvodu vykonania dôkazu o príjme odporcu za mesiac „máj a jún“ prostredníctvom dožiadaného súdu v Španielsku,

- 9. júl 2007 – odporca oznámil adresu svojho „sezónneho“ zamestnávateľa v Španielsku,

- 18. október 2007 – okresný súd uznesením pribral do konania prekladateľa zo španielskeho jazyka a uložil mu, aby v lehote 10 dní predložil preklad pripojeného dožiadania,

- 5. november 2007 – okresnému súdu bol doručený požadovaný preklad,

- 13. november 2007 – dožiadanie bolo doručené dožiadanému súdu v Španielsku,

- 25. január 2008 – okresnému súdu bolo zo Španielska doručené vybavené dožiadanie,

- 31. január 2008 – okresný súd uznesením uložil prekladateľke, aby v lehote 10 dní preložila vybavené dožiadanie,

- 4. marec 2008 – prekladateľka preložila vyžiadaný preklad,

- 18. marec 2008 – okresný súd vyžiadal doklady o príjmoch účastníkov a nariadil pojednávanie na 30. apríl 2008,

- 31. marec 2008 – odporca predložil doklady o svojich príjmoch a tiež bola doručená správa od jeho aktuálneho zamestnávateľa,

- 28. apríl 2008 – odporca žiadal odročiť pojednávanie nariadené na 30. apríl 2008 z dôvodu plánovanej cesty do zahraničia,

- 29. apríl 2008 – matka sťažovateľa ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní zo súkromných dôvodov a súčasne predložila správu o svojich zárobkových pomeroch a štúdiu sťažovateľa,

- 30. apríl 2008 – pojednávanie bolo odročené na 27. jún 2008,

- 27. jún 2008 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov konania odročené na 1. júl 2008 z dôvodu vyhlásenia rozhodnutia,

- 1. júl 2008 – okresný súd v neprítomnosti účastníkov konania vyhlásil rozsudok,

- 17. september 2008 – odporca zastúpený právnym zástupcom podal odvolanie proti výroku rozsudku, ktorým ho okresný súd zaviazal platiť výživné 1 600 Sk mesačne od 1. marca 2007 od budúca, a žiadal túto sumu znížiť na 1 000 Sk,

- 29. september 2008 – okresný súd vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či súhlasia, aby o odvolaní bolo rozhodnuté bez nariadenia pojednávania, a sťažovateľa a jeho matku vyzval, aby sa vyjadrili k odvolaniu odporcu,

- 23. október 2008 – odporca súhlasil s prerokovaním odvolania bez nariadenia pojednávania,

- 27. október 2008 – sťažovateľ a jeho matka sa vyjadrili k odvolaniu,

- 18. november 2008 – spis bol predložený krajskému súdu,

- 12. február 2009 – krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 CoP 28/08 zmenil výrok rozsudku okresného súdu napadnutý odvolaním tak, že v tejto časti návrh zamietol,

- 9. marec 2009 – spis bol vrátený okresnému súdu,

- 13. marec 2009 – okresný súd doručoval rozsudok krajského súdu účastníkom konania.

Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že konanie v predmetnej veci bolo právoplatne skončené 20. marca 2009.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. P 18/1988 o zvýšenie výživného došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým prihliadol na skutočnosť, že predmetom napadaného konania bolo zvýšenie výživného na maloletého sťažovateľa, t. j. išlo o taký predmet konania, ktorý si vyžadoval mimoriadnu starostlivosť a pozornosť súdu venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu (II. ÚS 2/01), aby bol naplnený účel súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd mal povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03, I. ÚS 158/04).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na predmet konania (zvýšenie výživného na maloleté dieťa) možno toto konanie považovať za konanie štandardnej rozhodovacej praxe vo veciach starostlivosti súdu o maloletých, pričom nejde o konanie, ktoré je právne zložité, pretože metodika postupu všeobecných súdov v týchto veciach je dostatočne jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou. Konanie v danej veci podľa názoru ústavného súdu nevykazuje ani znaky skutkovej zložitosti, pretože aj napriek nariadeniu vypočutia účastníka konania dožiadaným súdom v cudzine, bol tento procesný úkon realizovaný do 2 mesiacov a niekoľkých dní (od 13. novembra 2007 do 25. januára 2008), takže ani táto skutočnosť nijako výrazne neprispela k predĺženiu skúmaného konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v skúmanom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu označeného

základného práva, pričom z tohto hľadiska ústavný súd v správaní sťažovateľa nezistil žiadnu takú skutočnosť, ktorá by významnou mierou prispela k predĺženiu konania a ktorú by bolo treba pripísať na jeho ťarchu.

3. Napokon ústavný súd skúmal postup okresného súdu v predmetnom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd bol prvýkrát nečinný v období od 27. decembra 2000, keď mu boli doručené všetky ním vyžiadané listinné dôkazy, do 7. júna 2001, keď nariadil pojednávanie a vyžiadal ďalšie listiny súvisiace s predmetom konania, t. j. zistená nečinnosť viac ako päť mesiacov. Nečinnosť v trvaní viac ako deväť mesiacov v postupe okresného súdu ústavný súd zistil aj v čase od 12. augusta 2002, keď bol spis vrátený z krajského súdu späť okresnému súdu, do 21. mája 2003, keď okresný súd nariadil pojednávanie. Významným obdobím nečinnosti v trvaní dvoch rokov a jedného mesiaca bolo obdobie od 16. decembra 2003, keď boli okresnému súdu od účastníkov konania doručené všetky vyžiadané listiny, do 16. januára 2006, keď okresný súd vyzval vtedy už plnoletého sťažovateľa, aby oznámil, či sa pripája k návrhu svojej matky. Napokon bol okresný súd nečinný aj v období od 23. januára 2006, keď sťažovateľ oznámil, že sa pripája k návrhu svojej matky, do 8. januára 2007, keď okresný súd nariadil pojednávanie, t. j. nečinnosť viac ako 11 mesiacov.

Ústavný súd zistil, že z celkovej dĺžky konania trvajúceho viac ako osem rokov a tri mesiace, bol okresný súd nečinný viac ako štyri roky a dva mesiace.

Súčasne ústavný súd poznamenáva, že dĺžku doby, počas ktorej sa opakovane (dvakrát) spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde, okresný súd nemohol ovplyvniť, preto ju nemožno z objektívnych dôvodov pripočítat' na jeho ťarchu. Ústavný súd však súčasne poznamenáva, že krajský súd raz zrušil rozhodnutie okresného súdu z dôvodu procesných pochybení.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. P 18/1988 došlo k zbytočným priet'ahom,

a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. Vzhľadom na to, že konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. P 18/1988 bolo už právoplatne skončené 20. marca 2009, ústavný súd dospel k záveru, že právna neistota sťažovateľa bola týmto odstránená a nepovažoval za potrebné prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov [§ 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 3 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľa dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadosťučinenie, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä vzhľadom na skutočnosť, že počas celého konania o zvýšenie výživného odporca dobrovoľne bez právoplatného rozsudku toto výživné aj platil, a to v sume navrhovanej matkou sťažovateľa a neskôr sťažovateľom (1 800 Sk), takže o výživu maloletého sťažovateľa bolo postarané, pričom túto skutočnosť opakovane na pojednávaniach priznala aj matka sťažovateľa (30. mája 2003 a 20. marca 2007), ako aj vzhľadom na zistenú nečinnosť okresného súdu považuje za primerané v sume 2 500 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil

(v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si ju uplatnil v sume 438,57 € vrátane 19 % DPH (predložené osvedčenie platiteľa DPH).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €.

S poukazom na výsledok konania ústavný súd priznal sťažovateľovi nárok na úhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie špecifikovanej sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie zo 4. augusta 2009) v sume 438,57 € vrátane režijného paušálu a 19 % DPH, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2009